

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної і слов'янської філології

Курсова робота з чеської філології

на тему:

ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СИСТЕМА ОБРАЗІВ У ЗБІРЦІ
ЯНА НЕРУДИ «МАЛОСТРАНСЬКІ ПОВІСТІ»

Студента групи Сл(чес)05-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми здобуття освіти

Освітньої програми:

чеська мова і література,

друга іноземна мова, переклад

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.038 Слов'янські мови

та літератури (переклад включно),

перша – чеська

Данька Михайла Олексійовича

Науковий керівник:

Клеофастова Тетяна Вікторівна

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ У ЗБІРЦІ «МАЛОСТРАНСЬКІ ПОВІСТІ»	6
1.1. Жанрові особливості	
1.1.1. Характеристика збірки як жанру	
1.1.2. Аналіз жанрового статусу окремих творів збірки	
1.2. Літературно-стилістичні особливості	
1.2.1. Аналіз стилістичних засобів в збірці	
1.2.2. Характеристика мовного стилю та його вплив на художність творів	
1.3. Структурні особливості	
1.3.1. Аналіз структурних складових творів збірки	
1.3.2. Характеристика композиції та її впливу на зміст та емоційну спрямованість творів	
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1.....	13
РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ОБРАЗІВ У ЗБІРЦІ «МАЛОСТРАНСЬКІ ПОВІСТІ»	15
2.1. Образи героїв	
2.1.1. Характеристика головних героїв збірки	
2.1.2. Аналіз їх характерів та поведінки	
2.2. Образи природи	
2.3. Образи соціального середовища	

2.3.1. Аналіз ролі та функції соціального середовища у творах збірки

2.3.2. Характеристика образів соціального середовища та їх вплив на формування характерів героїв

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2	22
ВИСНОВКИ	24
АНОТАЦІЯ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	27

ВСТУП

Художня спадщина Яна Неруди, без сумніву, є однією з найбільш вагомих в Європі. У своїх творах він поєднує глибоке розуміння людської психології з проникливим аналізом соціальних проблем, що справляє неабиякий вплив на суспільство. Зокрема, збірка оповідань «Малостранські повісті», що здобула широку популярність та визнання критиків, являє собою справжній шедевр світової літератури. Кожна історія, розповідь чи персонаж, що зустрічається на сторінках збірки, наповнені глибоким змістом та життєвим досвідом. Автор вдало передає психологічні відтінки своїх героїв та дає можливість читачеві зрозуміти складні моральні та етичні проблеми, з якими стикаються його персонажі. Цікаво, що попри те, що збірка була опублікована понад сто років тому, її ідеї та пошуки залишаються актуальними і досі. Ян Неруда не просто створив відому збірку оповідань, він змінив уявлення про літературу та вніс вагомий внесок у розвиток світової культури.

Дослідження творчості Яна Неруди є дуже актуальним не лише через його внесок у розвиток світової культури, але й через актуальність його ідей та тем, які він порушує у своїх творах. У збірці оповідань автор вдало передає складні моральні та етичні проблеми, з якими стикаються його герої. Теми такі, як бідність, соціальна нерівність, людська гідність, справедливість, актуальні і досі у нашому суспільстві. Дослідження творчості Яна Неруди дозволить глибше зрозуміти ці проблеми та знайти можливі шляхи їх розв'язання. Крім того, Ян Неруда являє собою визначну постать у світовій літературі, а дослідження його творчості сприятиме розумінню та оцінці внеску цього письменника у розвиток світової культури. Таким чином, дослідження творчості Яна Неруди має неабияку актуальність та важливість у сучасному світі.

У цій курсовій роботі будуть використовуватись методи аналізу художньої літератури, такі як стилістичний та компаративний, щоб детально проаналізувати різноманітні аспекти творчості письменника. Моє дослідження буде спрямоване на глибоке вивчення творчості письменника з використанням відповідних методів аналізу.

Основною метою роботи є дослідження художнього стилю Яна Неруди, його ідей та концепцій, що дозволить отримати глибше розуміння творчості автора. Окрім того, будуть проаналізовані основні тематичні лінії творчості письменника та описані персонажі, що допоможе у створенні повної картини образності творів.

Основні завдання роботи полягатимуть у систематизації та аналізі літературних джерел про творчість Яна Неруди, визначенні стилістичних засобів, які використовує автор для створення художнього образу, та вивченні основних тематичних мотивів, що проходять через всі твори збірки.

Таким чином, ця робота має на меті вивчити та описати художні особливості творчості Яна Неруди у збірці «Малостранські повісті», зокрема, її стиль, систему образів та тематичні мотиви. Отримані результати дослідження можуть бути корисними для подальших літературних досліджень та поглибленого розуміння творчості Яна Неруди.

РОЗДІЛ 1. ХУДОЖНІ ОСОБЛИВОСТІ У ЗБІРЦІ «МАЛОСТРАНСЬКІ ПОВІСТІ»

1.1. Жанрові особливості

1.1.1. Характеристика збірки як жанру

Збірка «Малостранські повісті» Яна Неруди є невеликою збіркою оповідань, яка була опублікована у 1878 році. Це була перша збірка оповідань письменника. Жанрово, «Малостранські повісті» можна віднести до реалістичного оповідання.

Реалізм у літературі – це напрям, який з'явився в XIX столітті та прагнув відтворити дійсність з максимальною точністю та достовірністю. Особливістю реалістичної літератури є прагнення зображення дійсності як вона є, без ідеалізації або перекручення фактів. Автори цього напрямку розглядали проблеми суспільства, соціальні нерівності та неправди, що існували в тогочасному світі. Серед авторів, які творили у напрямі реалізму, можна назвати Панаса Мирного, Лева Толстого, Генріка Ібсена, Алоїса Їрасека та інших.

У збірці «Малостранські повісті» основний акцент ставиться на показі життя звичайних людей, їхніх проблемах та труднощах. Ян Неруда продемонстрував свої таланти як знавця людської психології та майстра слова, автор вдається до детального опису середовища та пейзажів, а також до відтворення реалістичного діалогу та розповіді про події. В оповіданнях збірки порушуються різноманітні теми, такі як життя звичайних міщан, взаємовідносини людей, дорослішання та інші.

Також варто відзначити, що «Малоостранські повісті» мають значимість як національний епос Чехії. Ці твори не тільки дають уявлення про життя малого району Праги в минулому столітті, але й стали символом культурної спадщини країни. Тому, окрім літературних і художніх цінностей, «Малоостранські повісті» мають важливу історичну та культурну значимість.

1.1.2. Аналіз жанрового статусу окремих творів збірки

Збірка складається з 13 оповідань, кожне з яких можна віднести до реалістичного жанру. Однак, деякі твори мають свої особливості та специфіку, яка робить їх більш конкретними в жанровому відношенні.

Так оповідання «O měkkém srdci paní Rusky» можна віднести до психологічного реалізму. У цьому оповіданні, автор розкриває характер та психологію головної героїні, пані Руски через демонстрацію її взаємодії з навколишнім світом.

З одного боку, оповідання можна розглядати як психологічну характеристику головної героїні, опис її переживань та душевних станів, з іншого – як сатиричний та гострий коментар до певних соціальних проблем, зокрема, взаємовідносин між людьми маленького району Праги кінця XIX століття.

Таким чином, оповідання «O měkkém srdci paní Rusky» поєднує в собі риси психологічного та соціального реалізму.

Натомість оповідання «Večerní šplechty» можна віднести до жанру автобіографічного оповідання. Його ліричний герой Ян Говора є втіленням автора в його молоді роки, і надає оповіданню особистісний характер.

Саме через образ головного героя автор передає свої спогади про молодість, про незабутні вечори, проведені з друзями, про переживання і думки молодої людини. Описуючи навколишній світ і життя в Малій Страні, Ян Неруда показує читачеві своє ставлення до цих явищ і яскраво передає свої емоції. Таким чином, оповідання «Večerní šplechty» відображає авторський світогляд та має особистісний характер.

1.2. Літературно-стилістичні особливості

1.2.1. Аналіз стилістичних засобів в збірці

Збірка відома своїм багатим інтертекстуальним та стилістичним арсеналом, який допомагає письменникові створювати образи, передавати настрій оповідань та занурювати у контекст часу.

Одним з основних стилістичних засобів, які використовує Неруда, є різноманітні метафори та порівняння. Вони допомагають автору передати настрій та відчуття персонажів, а також надають живості та гумору діалогам. Наприклад, у оповіданні «O měkkém srdci paní Rusky» Неруда порівнює жінку з пилкою: «Вона не може нічого з собою вдіяти. Наче пилка — пиляє, що їй не підклади.» (Неруда, 1878, С.102)

Ще одним стилістичним засобом, який використовує автор, є діалог. Він дозволяє письменникові відображати характер та поведінку персонажів, розкривати їхні взаємини та стосунки. Діалог в оповіданні «Doktor kazisvět» допомагає показати конфлікт між персонажами твору та окреслює позицію кожного:

«— Хто це? — спитав Остроградський, кивнувши у бік Герберта.

— Кажуть, лікар...

— Лікар Казисвіт, ось він хто!.. Поліція! — закричав шорник»

(Неруда, 1878, С.118)

Крім того, у тому ж оповіданні «Doktor kazisvět» автор у своєму описі погоди в використовує стилістичний засіб – контраст. Він звертає увагу на те, що погода на похоронах була прекрасною, хоча це не відповідало настрою й атмосфері заходу.

При цьому, автор використовує словосполучення чудовий червневий день, що має позитивний відтінок, а також звертає увагу на те, що на обличчях людей була посмішка задоволення.

Ці розгорнуті описи створюють враження яскравої, живої картини, що збільшує емоційну насиченість твору. Таким чином, стилістичні засоби, використані автором, допомагають надати більшу глибину та емоційність.

Ян Неруда активно використовує описові засоби, що надає його творам додаткову емоційну насиченість та живу зображуваність. В оповіданні «Nastrman», автор простежує за детальним описом головного героя пана Рибаржа, передаючи його зовнішність, одяг, манеру поведінки та навіть його думки. Відтворивши в такий спосіб внутрішній світ персонажа, Неруда створює реалістичний та живий образ, що сприяє згущенню сюжетної лінії та поглибленню емоційного сприйняття читача. Крім того, описи місцевості та погодних умов в творах Яна Неруди створюють атмосферу і підкреслюють настрій героїв, що є однією з особливостей стилістики письменника.

1.2.2. Характеристика мовного стилю та його вплив на художність творів

Іще одним важливим фактором є те що Ян Неруда у своїх оповіданнях використовує розмовну мову, яка є ближчою до мовлення розмовного, повсякденного спілкування. Він ставить діалоги між персонажами у вигляді розмов, що додає творам реалістичності та природності. Крім того, Неруда не уникає використання діалектних слів та виразів, що відображають місцевість, традиції та звичаї мешканців.

Цей прийом дозволяє читачеві зануритися в світ оповідання та відчутти його атмосферу. Використання розмовної мови допомагає автору показати характери персонажів, їхні емоції та ставлення до інших героїв.

Також, цей прийом створює відчуття, що читач слухає історію від першої особи, що робить читання більш емоційним та захоплюючим.

Окрім того, використання розмовної мови сприяє створенню аутентичної атмосфери та передачі місцевого колориту, що є однією з головних рис оповідань Яна Неруди. Він вдається до цього прийому, щоб показати життя і побут народу, відобразити їхню мову, народні звичаї та традиції, тим самим роблячи свої твори більш наочними та доступними для читача.

Читаючи повісті Яна Неруди, особисто у мене, виникає асоціація з творами Остапа Вишні, який також використовував розмовну мову та особистий досвід для створення своїх творів. Однак, підхід Неруди є більш реалістичним, з показом темних сторін характерів, а також із зосередженням на показі реальності часів, коли були написані його твори. З іронією та гумором Неруда обходиться більш обережно, навпаки використовуючи їх для підсилення занурення читача у контекст історії та місцевості, в яких розгортається дія.

Також можна відзначити, що композиція творів Неруди є більш складною та детально проробленою, з чіткою структурою та побудовою сюжету, що дозволяє ефективно передавати емоційну спрямованість твору та підсилювати ефект від читання. Це створює враження глибшого занурення в історію та переживання подій разом із персонажами твору.

1.3 Структурні особливості

1.3.1. Аналіз структурних складових творів збірки

Попри те що збірка складається з оповідань які не впливають один на одне і ні як сюжетно не пов'язанні між собою, попри те що мають загальну тему – життя мешканців Малої Страни.

Кожна повість має свою індивідуальну структуру, але загальна схема подібна:

1. Знайомство з героями: автор представляє головних героїв і наводить інформацію про їхні звички, дії, характер.
2. Введення: автор вводить читача в атмосферу Малої Страни, описує місцевість де відбувається дія оповідання, наводить деякі деталі з життя місцевих жителів.
3. Конфлікт: у кожному оповіданні є конфлікт, що розгортається навколо головних героїв. Це може бути конфлікт між героями, їхнім середовищем, самими героями із собою.
4. Розвиток подій: автор показує, як розвивається конфлікт і як він впливає на життя героїв.

5. Кульмінація: в оповіданні настає найважливіший момент, коли конфлікт досягає свого піку.
6. Розв'язка: автор вирішує конфлікт.

Така структура дозволяє авторові зосередитися на змісті оповідання і зробити його цікавим для читача. Кожна складова доповнює іншу, створюючи повну картину життя мешканців Малої Страни.

1.3.2. Характеристика композиції та її впливу на зміст та емоційну спрямованість творів

В збірці письменника часто використовується описовий тип композиції. Автор приділяє значну увагу детальному опису місцевості, природи, погодних умов, а також зовнішнього вигляду та характеру героїв. Описи створюють атмосферу, яка допомагає зануритися в історію та зрозуміти її належним чином.

Наприклад, у повісті «Večerní šplechty» автор описує місце, на якому зазвичай зустрічаються хлопці. Опис даху передає спокій та відчуженість від світу, що сприяє створенню настрою, необхідного для сприйняття відвертого діалогу, що відбувається далі. Таким чином, автор передає не тільки події, але й настрій, атмосферу та емоції, що є важливим для розуміння твору та сприйняття його читачем.

Описовий тип композиції дозволяє автору створювати більш повну та глибоку картину світу, що описується. Крім того, такий тип композиції допомагає передати настрій та емоції героїв, створити особливу атмосферу, що важливо для розуміння та сприйняття твору. За допомогою описів автор може підкреслити та передати важливі моменти, а також створити зображення, яке залишається в пам'яті читача.

Висновки до Розділу 1

Висновуючи з проведеного аналізу жанрових, літературно-стилістичних та структурних особливостей збірки оповідань можна зробити висновок, що збірка «Малоостранські повісті» Яна Неруди є реалістичною збіркою оповідань, яка показує життя звичайних людей та їхні проблеми. Збірка складається з тринадцяти оповідань, являє собою унікальний жанр, що поєднує в собі елементи роману та новели, створюючи багатошаровий світ, наповнений глибоким змістом та життєвим досвідом.

До стилістичних засобів, які були використані Яном Нерудою у збірці «Малоостранські повісті», відносяться метафора, порівняння, алегорія, іронія та інші. Ці засоби дозволяли письменникові підкреслити основні моменти та ідеї творів, створити певний настрій та емоційну напругу, а також залучити читача до активного сприйняття тексту. Таке різноманіття стилістичних засобів та технік допомагає письменникові передати різноманітність людських емоцій та почуттів, різні соціальні та моральні проблеми та їх різні відтінки. Використання цих засобів робить твори Яна Неруди виразними та глибокими, що дозволяє їм стати невід'ємною частиною не тільки чеської, а й світової літератури.

Крім того, структура кожного оповідання також впливає на сприйняття його змісту. Здебільшого оповідання мають лінійну структуру з чітко визначеним початком, серединою та кінцем, що дозволяє передати розвиток подій та характерів героїв у логічному порядку.

Збірка оповідань письменника містить різноманітні літературні стилі та техніки, які допомагають передати характери та емоційні стани героїв з великою точністю та виразністю.

Використання описового типу композиції дозволяє автору передавати не тільки події, але й настрій, атмосферу та емоції, що є важливим для розуміння твору та сприйняття його читачем. Крім того, описи допомагають створювати більш повну та глибоку картину світу, що описується, та підкреслюють важливі моменти, які залишаються в пам'яті читача. У цілому, структурні особливості збірки оповідань є не менш важливими, ніж стилістичні та мовні засоби, тому їхнє використання допомагає автору досягти більш повного та точного вираження своїх ідей та передати емоційне навантаження своїх творів.

РОЗДІЛ 2. СИСТЕМА ОБРАЗІВ У ЗБІРЦІ «МАЛОСТРАНСЬКІ ПОВІСТІ»

2.1. Образи героїв

2.1.1. Характеристика головних героїв збірки

Персонажі збірки Яна Неруди мають різноманітні характери та соціальні статуси, що дозволяє авторові зобразити широкий спектр людей та їх різноманітність. Серед них:

- Жебраки – пан Войтішек
- Представники буржуазії – пан Ворел
- Лікарі – лікар Казисвіт
- Вдови – пані Руска
- Автобіографічно-асоціативні персонажі – Ян Говора

Кожен з персонажів збірки Яна Неруди детально описаний та охарактеризований, що дозволяє читачеві побачити їх унікальність та особливості. Автор створює образ типових рис та властивостей, які притаманні певним соціальним групам. Наприклад, вдова пані Руска має вигляд та поведінку, що співпадають зі стереотипним уявленням про цю соціальну групу. Також, автор використовує елементи автобіографії, як у випадку з персонажем Яна Говора, що дозволяє більш глибоко зануритись у світ збірки. Усі ці персонажі разом створюють багатий та незабутній образ життя та соціальної структури певного часу та місця.

2.1.2. Аналіз їх характерів та поведінки

Детальний аналіз характерів та поведінки персонажів в оповіданнях Яна Неруди дозволяє розкрити різні сторони людської природи та взаємодії зі світом навколо.

Пан Войтішек зображений як добрий та привітний жебрак, який має популярність серед мешканців району. Його характер та репутація зазнали шкоди через згубні плітки, розповсюджені іншою жебрачкою. Це дає читачеві можливість розуміти, як важко зберегти свою репутацію в умовах соціальної маргіналізації.

Пан Ворел – це продавець, який переїхав до міста з села. Він молодий та красивий, його відношення до клієнтів є добрим. Однак, він стикається з відчуженістю місцевих жителів, які не приймають його як свого. Це можна розглядати як опис дискримінації та відчуження мігрантів, що має актуальність і сьогодні.

Ян Говора – це молодий студент, який проводить час з друзями на даху. Його персонаж дає читачеві можливість пережити моменти невинної радості та невимушеної спільноти, яка здавалась можливою у минулому, але зникає в сучасному світі.

Лікар Казисвіт – це лікар, який має дуже замкнутий характер та не вірить людям. Його поведінка є нелюдимою та недовірливою, проте він рятує людину завдяки своїй кваліфікованості. Цей персонаж може слугувати як символ надії на добро, яке може бути знайдено в самому неочікуваному місці.

Пани Ришанек і Шлегель – дві протилежності, на вигляд. Оповідання демонструє їх непримиренність через конфлікт із загальним об'єктом пристрасті.

Обидва чоловіки зневажають один одного і уникають будь-якого контакту, поки випадкова подія не змушує їх змінити свою поведінку. Така ситуація показує, що конфлікти можуть мати досить довготривалі наслідки, але за певних обставин можуть бути зняті і можуть допомогти змінити взаємини між людьми.

Як ми можемо побачити Неруда, у своїх оповіданнях, детально аналізує характери та поведінку своїх персонажів, що дозволяє читачеві зрозуміти різні сторони людської природи та взаємодії зі світом навколо. Кожен з персонажів протистоїть своїм внутрішнім конфліктам та проблемам, які є актуальними і сьогодні, такі як соціальна маргіналізація, дискримінація, відчуження, та невідомість. Оповідання також показують, що навіть люди з протилежними характерами можуть змінити своє ставлення один до одного в певних обставинах, що може сприяти поліпшенню взаємин між людьми. Ян Неруда відображає глибоку філософію людського життя, яка може надихнути на роздуми та висновки.

2.2. Образи природи

Природа є одним з важливих елементів літературного твору, особливо у творах Яна Неруди. Її роль полягає у тому, щоб підкреслити та передати настрій та емоції персонажів, а також їхню взаємодію зі світом. Природа допомагає створити атмосферу твору, передати його настрій та відтворити образи, які були винайдені автором. Вона може бути як елементом краси, так і страху, суму чи надії, тому вона є дуже важливою складовою в будь-якій повісті збірки.

«Минали дні та тижні. Холодний, туманний квітень змінився теплим травнем, весна видалася чудовою. Якщо у травні хороша погода, на Малій Країні – рай. Петршин оповитий білим кольором, наче занурений у молоко, і вся Мала Країна пахне бузком.» – «Pan Ryšánek a Pan Schlegl» (Неруда, 1878, С. 87-88)

У цьому творі образи природи виконують функцію відображення тривалого проміжку часу. Опис травня та пахощі бузку символізують перехід від холодного квітня до теплого травня, що означає зміну в часі. Крім того, ці образи також допомагають передати атмосферу твору, створюючи відчуття затишку та гармонії.

«Сонце освітлювало кімнату, відбиваючись у великих дзеркалах, масивні воскові свічки... Панувала тиша, люди говорили пошепки. Ніхто не плакав, бо близьких родичів у пана Велша не було» – «O měkkém srdci paní Rusky» (Неруда, 1878, С.98-99)

У другому творі, образи природи виконують функцію створення атмосфери. Опис сонця, дзеркал та воскових свічок допомагає передати атмосферу померкlosti та скорботи. Крім того, опис тиші та шепітних голосів символізує спокій, який повинен бути в присутності мертвого тіла, і тим самим передає емоційний настрій твору.

«Було ще темно, і з неба падав дрібний холодний дощ.» – «Svatováclavská mše» (Неруда, 1878, С. 145)

У третьому творі, образи природи виконують функцію передачі настрою та емоцій. Опис дощу та темряви допомагає передати сумний настрій та заспокоєння, яке супроводжує звернення до віри. Цей опис також символізує піднесення та святість моменту, який передбачається в творі.

Як ми можемо побачити у збірці оповідань образи природи виконують різні функції. У деяких творах, вони відображають часові зміни, створюючи атмосферу твору та передаючи взаємодію персонажів з навколишнім світом. У інших творах, образи природи допомагають передати емоційний настрій та атмосферу, створюючи відчуття затишку, суму та піднесення. В будь-якому випадку, образи природи є важливим елементом створення образів та передачі емоцій в творах Яна Неруди.

2.3. Образи соціального середовища

2.3.1. Аналіз ролі та функції соціального середовища у творах збірки

Якщо йдеться про збірку «Малостранські повісті» Яна Неруди, то соціальне середовище в цих творах виконує різноманітні ролі та функції. Автор детально описує життя та побут мешканців Малої Страни в Празі 19-го століття, їхні звичаї та традиції, що дозволяє читачеві краще уявити той соціальний контекст, в якому діють персонажі.

Соціальне середовище також впливає на поведінку та характери героїв. У збірці є яскраві приклади того, як соціальні умови впливають на рішення та вчинки персонажів. Так, у повісті «Jak si nakouřil pan Vorel řěnovku» автор показує які трагічні наслідки можуть бути, коли мігрант потрапляє у досить токсичне і закрите суспільство. А в повісті «Přivedla žebráka na mizinu» письменник демонструє, як плітки можуть зруйнувати життя людини.

Крім того у кожній повісті порушуються соціальні проблеми. Наприклад, у повісті «Jak si nakouřil pan Vorel řěnovku» автор звертає увагу на проблему міграції у той час.

У повісті «Týden v tichém domě» Ян Неруда зображує конфлікт між різними соціальними статусами. А у повісті «Doktor Kazisvět» підіймається проблема упереджень та агресивності людей до когось інакшого.

Нарешті, соціальне середовище є важливим елементом стилю Яна Неруди. Він використовує специфічну лексику та висловлювання, що дозволяє краще передати особливості того часу та місця, де діють його герої.

2.3.2. Характеристика образів соціального середовища та їх вплив на формування характерів героїв

У збірці «Малостранські повісті» образи соціального середовища грають важливу роль у формуванні характерів героїв. У залежності від того, в якому соціальному середовищі вони знаходяться, герої можуть виявляти різні риси характеру та реагувати на події у різний спосіб.

Наприклад, герой повісті «Jak si nakouřil pan Vorel řěnovku» жебрак, через що живе у бідному середовищі, що може пояснити його відкритість та емоційність. Він добрий, чесний, тому і популярний у містечку. Живучі у такому середовищі у нього виховується віра людям і відкритість. У «Psáno o letošních Dušičkách» головна героїня стикається з проблемою взаємовідносин з чоловіками, через що так до старості і залишається самотньою, жаліючи про втрачений шанс.

Під тиском соціуму жінка не робить крок на зустріч, довіряючи словам подруг остаточно втрачає шанс знайти чоловіка.

Крім того, соціальне середовище може впливати на уявлення героїв про світ. Герої збірки живуть у середовищі, де домінують певні ідеї та переконання, і це впливає на їхнє сприйняття реальності та взаємовідносини з іншими персонажами в творі.

Всі ці фактори впливають на розвиток героїв у збірці «Малоостранські повісті» Яна Неруди. Герої можуть змінюватись під впливом соціального середовища, розвиватись та навчатись на прикладі інших людей, змінювати свої погляди та переконання. Це робить їх більш реалістичними та відображає вплив суспільства на формування особистості.

Висновки до Розділу 2

В оповіданнях збірки Яна Неруди «Малоостранські повісті» детально вивчається не тільки поведінка та характер героїв, а й вплив зовнішнього середовища на їхнє формування. Герої збірки можуть бути названі символами соціальної несправедливості, яка є домінуючим мотивом у творах. Вони стикаються з викликами, що походять від зовнішнього світу та внутрішніх конфліктів, які викликає навколишнє середовище. При цьому, герої можуть мати різні історії та долі, але вони всі мають одне спільне - намагаються знайти своє місце у світі, що є характерним для багатьох людей.

Другий важливий аспект збірки - це образи природи. В оповіданнях Неруди природа має велике значення як елемент, який відображає стан душі героїв, а також символізує їхні страждання та надії. Описуючи природу, автор намагається передати не тільки її зовнішню красу, але і внутрішню сутність, що може бути спокійною та гармонійною, або ж небезпечною та жорстокою.

Збірка оповідань Яна Неруди «Малоостранські повісті» також активно вивчає образи соціального середовища. Соціальне середовище, в якому знаходяться герої збірки, є складним та безжальним, адже воно відображає жорстоку дійсність, в якій нерідко немає місця моралі та справедливості. Соціальне середовище може визначати поведінку та риси героїв, зумовлюючи їхню боротьбу за виживання та успіх.

Узагалі, збірка оповідань Яна Неруди «Малоостранські повісті» є вагомим твором світової літератури, що містить глибокі та відчутні образи героїв, природи та соціального середовища. Автор звертається до важливих тем, таких як життя та смерть, кохання та ненависть, справедливість та несправедливість, показуючи нам, як вони впливають на людські стосунки та нашу духовність.

Він також демонструє, як важливо розуміти та приймати світ навколо нас, щоб знайти своє місце у ньому та зрозуміти свої внутрішні потреби та бажання.

ВИСНОВКИ

У цій курсовій роботі було проаналізовано творчість Яна Неруди, зокрема його збірку «Малостранські повісті», з використанням методів аналізу художньої літератури. Були визначені стилістичні засоби, які використовує автор для створення художнього образу, та основні тематичні мотиви, що проходять через всі твори збірки. Отримані результати дослідження дозволили отримати глибше розуміння творчості письменника та описати художні особливості його творів.

Зокрема, було виявлено, що Неруда використовує різноманітні стилістичні засоби для створення образів та розкриття тематичних мотивів, такі як порівняння, метафора, епітети та іронія. Крім того, він поєднує реалістичні та символічні елементи для створення глибинних образів та тем.

За результатами аналізу було встановлено, що основними темами творчості Яна Неруди є соціальна справедливість, людська гідність, національна свідомість та інші соціально значущі проблеми. Ці теми були розкриті через розповіді про персонажів, які представляють різні соціальні верстви та стани.

Отже, ця робота успішно досягла своєї мети, що полягала в дослідженні творчості Яна Неруди та описі її художніх особливостей. Отримані результати можуть бути корисними для подальших літературних досліджень та поглибленого розуміння творчості цього видатного письменника.

АНОТАЦІЯ

Realism in literature — is a direction that appeared in the 19th century and sought to reproduce reality with maximum accuracy and reliability. A feature of realistic literature is the desire to depict reality as it is, without idealization or distortion of facts.

Stylistic analysis — is a method of examining the use of language in a literary text or discourse to reveal its underlying meaning, tone, and style. It involves analyzing various elements of language, such as syntax, diction, figurative language, and rhetorical devices, to understand how they contribute to the overall effect of the text.

Comparative analysis — is a method of studying and analyzing literature and other cultural phenomena by comparing them to similar works or cultural products from different regions, time periods, or traditions. This method involves identifying similarities and differences between the works being compared and analyzing how these similarities and differences contribute to the overall meaning and significance of the works.

Psychological analysis in literature — is a method of analyzing literary works that focuses on exploring and portraying the inner world of the characters, including their thoughts, feelings, motivations, desires, and emotional states.

Conflict — is a central element in the plot of a work of art, and it refers to a clash or struggle between two or more opposing forces. Conflict can arise between characters, between a character and society, between a character and nature, or even within a character's own mind.

A plot — is a type of narrative, a set of events in a work of art, connected by cause-and-effect relationships, unfolding in a certain sequence.

Composition — refers to the arrangement and organization of the various elements of a work of art, such as a novel, poem, or film, into a cohesive and meaningful whole. It involves the deliberate selection and arrangement of these elements, including plot, characters, setting, point of view, tone, and style, to achieve a particular effect or communicate a specific message.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. NERUDA, Jan. Povídky malostranské [online]. V MKP 1. vyd. Praha : Městská knihovna v Praze, 2011 [aktuální datum citace eknihy – př. cit. rrrr-mm-dd]. Dostupné z WWW: <http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/00/60/povidky_malostranske.pdf>.
2. Перлини світової поезії в перекладах Дмитра Павличка: до 82-річчя видатного поета, Героя України, головного редактора «Всесвіту» у 1971—1978 рр Всесвіт. — 2012. — № 5/6. — С. 21-47
3. Академія наук вищої школи України, Проблеми Славістики, Випуск 3 2000. С. 13-15
4. Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Українська література в загально-слов'янському і світовому літературному контексті: ЛітературиУкраїн Центральної і Південно-Східної Європи на Україні : матеріали до бібліографії (початок ХІХ ст. - 1980 р.), Наукова думка, 1987, С. 388
5. Нонна Фоминична Копыстьянская, Жанр, жанрова система у просторі літературознавства, ПАІС, 2005, С. 302
6. Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Спілка письменників України, Радянське літературознавство Випуски 4–6, Видавництво академії наук, 1964, С. 91-93
7. Наталія Тодчук, Роман Івана Франка "Для домашнього огнища", 2002, С. 163-164
8. Гранчак І. М. Історія південних і західних слов'ян, Вища школа, 1987, С. 226
9. Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Міжслов'янські літературні взаємини, 1961, С. 165
10. ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНІЙ ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНИЙ ЖУРНАЛ, Всесвіт, 1966, С. 110-111
11. URL: <https://www.edufix.cz/clanky/maturita/cestina/povidky-malostranske>
12. URL: https://web2.mlp.cz/koweb/00/03/37/00/60/povidky_malostranske.pdf
13. URL: https://ukrlit.net/info/criticism/types_composition.html
14. URL: <https://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/jan-neruda/o-mekkem-srdci-pani-rusky-povidky-malostranske-5.html#axzz814TOPUJX>
15. URL: <https://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/jan-neruda/vecerni-splechty-povidky-malostranske-2.html#axzz814TOPUJX>
16. URL: <https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/doktor%20kazisv%C4%9Bt.pdf>

17. [URL:https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/pan%20ry%C5%A1%C3%A1nek%20a%20pan%20schlegl.pdf](https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/pan%20ry%C5%A1%C3%A1nek%20a%20pan%20schlegl.pdf)
18. [URL:https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/svatov%C3%A1clavsk%C3%A1%20m%C5%A1e.pdf](https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/svatov%C3%A1clavsk%C3%A1%20m%C5%A1e.pdf)
19. [URL:https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/Jak%20si%20pan%20vorel%20nakou%C5%99il%20p%C4%9Bnovku.pdf](https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/Jak%20si%20pan%20vorel%20nakou%C5%99il%20p%C4%9Bnovku.pdf)
20. [URL:https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/ps%C3%A1no%20o%20leto%C5%A1n%C3%ADch%20du%C5%A1i%C4%8Dk%C3%A1ch.pdf](https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/ps%C3%A1no%20o%20leto%C5%A1n%C3%ADch%20du%C5%A1i%C4%8Dk%C3%A1ch.pdf)
21. [URL:https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/p%C5%99ivedla%20%C5%BEbr%C3%A1ka%20na%20mizinu.pdf](https://service.ucl.cas.cz/edicee/images/data/soubory/Neruda/povidky%20malostranske/p%C5%99ivedla%20%C5%BEbr%C3%A1ka%20na%20mizinu.pdf)